μαστε ἀρκετοὶ δημοτικιστάδες. Ὅτα στὰ μισὰ τῆς πρώτης πράξης κάπιος Μιστριωτόπληχτος νεανίσκος ἀπὸ τὰ τελευταῖα καθίσματα διαμαρτυρήθηκε γιὰ τὴν ἀριστουργηματικὴ μετάφραση τοῦ Ποριώτη καὶ φώναξε :

— Μὰ δὲν εἶναι γλώσσα αὐτή !

μιὰ βαριὰ φωνή, ξεπήδησε μέσα ἀπὸ τὰ στήθια μου, χωρὶς νὰν τὸ θέλω, «Σκασμός !» κι ὁ νεανίσκος ἀναγκάστηκε νὰ σκάσει καὶ νὰ παρακολουθήσει μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια ὅλη τὴν πρώτη πράξη.

Στὸ πρῶτο διάλειμα ἄνοιξε ἡ συζήτηση γιὰ τὴ γλώσσα τῆς μετάφρασης καὶ μαζὶ μὲ τὴ συζήτηση ψιθυρίστηκε καὶ πὼς μερικοὶ εἶχαν ἀποφασίσει νὰ μαξιλαράσουν τὸ ἔργο στὴ δεύτερη πράξη. Τότε ὁ Βλαχογιάννης, ὁ Μελᾶς καὶ μερικοὶ ἄλλοι πιάσαμε τὰ **ἐπίκαιρα** *σημεῖα, δηλ. σταθήκαμε σιμὰ σὲ μερικοὺς κυρίους ποὺ φαινόντουσαν πιὸ ἄταχτοι, ἕτοιμοι νἀπαντήσουμε μὲ τὶς μαγκούρες μας στὸ πρῶτο πέταμα μαξιλαριοῦ. Φροντίσαμε μάλιστα τὴν ἀπόφασή μας νὰ τὴν κάνουμε κάπως γνωστή, σιγολέγοντάς την καὶ σειώντας τὶς μαγκοῦρες μας. Καὶ ἡ δεύτερη πράξη πέρασε μιὰ χαρά.*

Στὰ μισὰ τῆς Τρίτης γυρίζει καὶ λέει κάπιος τοῦ Μάρκου Αὐγέρη :

— Δὲ μοῦ ἀρέσει καὶ θὰν τὸ μαξιλαρώσω....

— Ἐμένα μοῦ ἀρέσει κι δὲ θὰν τὸ μαξιλαρώσεις... τοῦ ἀπαντάει ὁ Αὐγέρης.

— Μὰ ἀφοῦ δὲ μοῦ ἀρέσει ;....

— Πρέπει νὰ σοῦ ἀρέσει γιατὶ ἀλλιώτικα θὰ μὲ φέρεις σὲ δύσκολη θέση....

Κι ὁ φίλος σύχασε. Καὶ ἡ παράσταση ἔκλεισε μὲ χεροκροτήματα, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὁ καιρὸς ἔδειχνε πὼς θἄχαμε βροχὴ ἀπὸ μαξιλάρια. Φανταστεῖτε, τόσο ἥσυχα πέρασε ἡ βραδιά, ὥστε δὲ μαξιλαρώθηκε οὔτε κάπιος σοβαρώτατος κύριος ποὺ εἶπε τὰ ξωφρενικὰ τοῦτα λόγια :

— Αὐτοὶ οἱ μαλλιαροὶ καταντήσανε ἀνυπόφοροι πιά, ἀφοῦ ζητάνε νὰ κατεβάσουν τὴν Τέχνη στὴ γλώσσα ποὺ μιλάμε !!!....

Ἡ «Τζοκόντα» στάθηκε, γιατὶ τὸ **θελήσαμε** *μεῖς νὰ σταθεῖ. Νά, λοιπὸν ποὺ γίνεται ὅ,τι θελήσουμε Καὶ θὰ γίνεται πάντα, ὅτα νιώσουμε τὴ μεγάλη δύναμη ποὺ θὰ μᾶς φέρει ἡ ἕνωση κι ἀφίσουμε καταμέρος τὰ προσωπικὰ καὶ τὶς ρωμαίϊκες μικροφιλοτιμίες. Ὅτα μᾶς βλέπει ὁ κόσμος ἑνωμένους θὰ μᾶς λογαριάζει κι ὅταν οἱ μαγκοῦρες μας γλυκανατέλνουνε στὸ θέατρο δὲ θὰ κουνιοῦνται ἀπὸ τὴ θέση τους τὰ μαξιλάρια.*

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

"Ο ΝΟΥΜΑΣ„

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 8.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ. 7
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομή του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια, Εθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδερόδρομου (Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ ρουκέτες τοῦ κ. Στάη — Παληκαράδες κι ὄχι ρηξικέλευθοι — Ρωμιὸς καὶ νὰ μὴν εἶναι ἄξιος γιὰ στρατηγός ! — Οἱ ἐσωτερικὲς κολῶνες τοῦ Ἀρσάκειου — «Διὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν».

***Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ** τῆς ρεκλάμας, ὁ κ. Στάης δηλ., μόλις καλοκάθισε στὴν Ὑπουργικὴ πολτρόνα κι ἀμέσως ἀρχίνησε νὰ ρήχνει τὶς συνηθισμένες ρουκέτες του. Καὶ πρώτη ρουκέτα του, ποὺ καταθάμπωσε δὰ μὲ δαύτηνε τὶς φημερίδες, εἶταν τὸ ἔγγραφο ποὖστειλε στὶς διάφορες ἐπιτροπὲς γιὰ τὰ διδαχτικὰ βιβλία, δείχνοντας μὲ τρόπο σ' αὐτὲς πὼς πρέπε' νὰ διορθώσουν τὴν ἀπόφασή τους καὶ νὰ διαλέξουν ἕνα βιβλίο, τὸ καλύτερο, κι ὄχι νὰν τἀπορίψουν ὅλα, καθὼς κάμανε. Καὶ οἱ ἐπιτροπὲς τἀπαντήσανε, τὸ «Δὲν μποροῦμε» κι ὁ κ. Στάης κάθισε στ' αὐγά του. Ἔμεινε ὅμως γιὰ τὶς φημερίδες «ρηξικέλευθος καὶ μεταρρυθμιστὴς» Ὑπουργός. Αὐτὸ ποὺ ζητοῦσε.*

★

ΕΝΑΣ Ὑπουργός, ἀληθινὰ μεταρρυθμιστής, θὰ φερνότουνα ἔτσι : Θἄγραφε στὶς ἐπιτροπὲς· «Ἢ διαλέγετε ἕνα βιβλίο ἢ σᾶς παύω καὶ διορίζω καινούριες ἐπιτροπὲς καὶ τὸ διαλέγουν». Καὶ θὰν τὶς διόριζε. Καὶ θὰ παρουσιαζότανε μεθαύριο στὴ Βουλὴ καὶ θἄλεγε : «Τὸ καὶ τὸ ἀναγκάστηκα νὰ κάνω γιατὶ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου καὶ πείστηκα πὼς οἱ κύριοι αὐτοὶ δὲ δουλέψανε μὲ συνείδηση μὰ μὲ συφέρο, κι ἀπορίψανε ὅλα τὰ βιβλία γιὰ νὰ ματαιώσουν τὸ νόμο ποὺ ψήφισε ἡ Βουλὴ καὶ νὰ διαφεντέψουν τὰ μικροσυφέροντά τους, τὰ μπακάλικα. Ἄ φέρθηκα ἄσκημα, καταδικάστε με. Πάφτε με ἀπὸ Ὑπουργό, κρεμάστε με, ὅ,τι διάολο θέλετε κάντε με».

Κι ἂν ἡ Βουλὴ τὸν καταδίκαζε, θὰ σηκωνότανε ἀλάκαιρο τὸ Ἔθνος καὶ θὰ γκρέμιζε μιὰ τέτια ἄτιμη κι ἀντιπατριωτικὴ Βουλή.

Δὲν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ ρηξικέλευθους κι ἀπὸ ρεκλαματζῆδες Ὑπουργούς. Μᾶς χρειάζουνται ἴσιοι καὶ παληκαράδες. Κι ὁ κ. Στάης δὲ φαίνεται νἄναι τέτιος.

★

ΣΤΟΥΣ «Καιρούς» τῆς Τετράδης (σελ. 4, στήλη 2) διαβάσαμε τὴν ἀκόλουθη εἴδηση καὶ τρίβουμε ἀκόμα τὰ μάτια μας :

> «Εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς κύκλους ἐγνώσθη, ὅτι δυσχέρεια ἀνεφύη εἰς τὸ ζήτημα τῆς προαγωγῆς τῶν ὑποψηφίων διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ στρατηγοῦ καθ' ὅσον ὁ συνταγματάρχης κ. Λυμπρίτης ἐδήλωσεν ὅτι *δὲν δέχεται νὰ προαχθῇ* θεωρῶν ὅτι δὲν εἶνε ἱκανὸς διὰ τὸν βαθμὸν τοῦτον».

Ρωμιὸς καὶ νὰ μὴ δέχεται νὰ γίνει στρατηγὸς γιατί, λέει, *δὲν εἶναι ἱκανός ;* Μὴ χερότερα ! Πάει, ζυγώνει πιὰ τὸ τέλος τοῦ κόσμου !

★

ΤΟ ΑΡΣΑΚΕΙΟ διορθώνεται ἀπ' ἔξω, ἀθρωπίζεται, ὁμορφαίνει, καὶ τὸ στουδαιότερο πέφτουν, κεῖνες οἱ φοβερὲς κολῶνες του ποὺ ντροπιάζανε τὴν Ἀρχιτεχτονική.

Ἀπὸ μέσα ὅμως τὸ Ἀρτάκειο μένει τὸ ἴδιο. Ὁ κ. Μιστριώτης στὴ θέση του· κι ὁ κ. Χατζηδάκης· κι ὁ κ. Γαρδίκας καὶ τόσοι ἄλλοι κύριοι, κολῶνες δηλ. κι αὐτοὶ ἐσωτερικὲς ποὺ κάθουνται στὴν ψυχὴ τῶν κοριτσιῶνε καὶ τὴ βαραίνουν καὶ τὴν ἀσκημίζουνε.

Καὶ δὲ βρίσκεται ἕνας Ὑπουργὸς νὰν τὶς γκρεμίσει κι αὐτὲς τὶς κολῶνες καὶ νὰ ἐξωραΐσει κι ἀπὸ μέσα τὸ Ἀρσάκειο !

★

ΚΑΛΑ καὶ ἅγια ὅσα γράφει κάπιος στοὺς «Καιροὺς» γιὰ τὰ χάλια τοῦ ναυτικοῦ μας. Καὶ τὰ γράφει, λέει, αὐτὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν». Πολὺ σωστὸ κι αὐτό, ἀφοῦ οἱ Ἕλληνες Ὑπουργεῖ δὲν ἀκοῦνε ἀπὸ τέτια, δὲν βρίσκει τ' αὐτί τους, καὶ πρέπει ὁ Ἑλλ. λαὸς νὰ τἀκούσει κι ὁ Ἑλλ λαὸς νὰ συγκινηθεῖ, ἀφοῦ ὁ Ἑλλ. λαὸς μὲ τὸν ἵδρωτά του καὶ μὲ τὸ αἷμα του πλερώνει ὅλες αὐτὲς τὶς μπερμπαντιὲς καὶ τὶς κακοήθειες — γιατὶ μπερμπαντιὲς καὶ κακοήθειες καταγγέλνει ὁ κάπιος ποὺ γράφει στοὺς «Καιρούς».

Νὰν τἀκούσει λοιπὸν ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Μὰ πῶς νὰν τἀκούσει καὶ νὰν τὰ νιώσει ὅταν τοῦ τὰ λέτε σὲ μιὰ γλώσσα δασκάλικη, ψόφια, ξένη ὁλωσδιόλου στ' αὐτί του ; Μὲ τὰ εὐθὺς ὡς δύο ἢ τρεῖς βολὰ βληθῶσινε» καὶ μὲ τὰ «ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη» δὲ συγκινιέται ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Μιλῆστε του τὴ γλώσσα νὰν τονε συγκινήσετε. Ἀλλιώτικα, μὴ χαλνάτε ἄδικα τὸ χαρτὶ καὶ τὸ μελάνι. Οἱ Μιστριώτηδες ποὺ σᾶς νιώθουν, ἔχουν ψυχὴ ἀπὸ πετσί.

ψανε μὲ τὴν Τουρκιά, κι ὁ Κορκόδειλος Κλαδᾶς ξακολούθησε τὸν πόλεμο γιὰ λογαριασμό του, Κλέφτες εἴτανε οἱ ὀπαδοί του. Ὄξω ἀπὸ τὴν ὀρεινὴ ὅμως τὴ Μάνη, οἱ Μοραΐτες δὲν εἶχανε πολλὰ φυσικὰ καταφύγια. Τὶς περσότερες φορὲς καταφεύγανε στὶς Βενετικὲς Ἐπαρχίες· ἐνῶ οἱ Στερεολλαδῖτες εἶχανε τὸν Ὄλυμπο, ἔπειτα Ἄγραφα, Ζαγορά, Μέτσοβο κι ἄλλα ὀρεινὰ μέρη. Ἐκεῖ ἔστηναν τὰ λημέρια τους, ἀπ' ἐκεῖ ρεβολούσανε σὲ χωριὰ καὶ σὲ χῶρες καὶ λήστευαν ὄχι μονάχα ἀλλόθρησκους, μὰ καὶ Χριστιανοὺς κάποτες. Χριστιανοὺς ὅμως ποῦ τοὺς ἄξιζε καὶ χερότερη τιμωρία, καθὼς θὰ δοῦμε.

Βάσταξε αὐτὴ ἡ κατάσταση περίπου ὀγδόντα χρόνια. Ἀναγκάστηκε ἡ Πόρτα νὰ συθηκολογήσῃ μὲ πολλούς τους, μὰ τὸ κακὸ δὲ λιγόστευε. Κ' ἐπειδὴ ἐξὸν ἀπὸ τὴ ληστεία συνηθίζανε οἱ Κλέφτες καὶ νὰ πολεμοῦνε ἀπὸ τὸ μέρος καθε στρατοῦ ποῦ χτυποῦσε Τούρκους, ἀποφάσισε τέλος ἡ Πόρτα νὰ μιμηθῇ τὸ Βενετικὸ τὸ σύστημα καὶ νὰ τοὺς διορίσῃ *Ἀρματωλούς*, — εἶδος χωροφυλακή. Μισραστή κανε σὲ σώματα καὶ φροντίζανε τὴν κοινὴ τάξη ἀπὸ Μακεδονία ὡς Κόρθο.

Στὴν Πελοπόννησο ὡς τόσο τέτοια Τουρκοοργανισμένα ἁρματωλίκια δὲ βλέπουμε. Ἐκεῖ ἔχουμε Βενετικὰ ἁρματωλίκια ἴσα μὲ τὸ δέκατο ὄγδοον αἰώνα. Ἀπὸ τότες πάλε ἴσα μὲ τὸν Ἀγώνα ἔχουμε Μοραΐτικη Κλεφτουριά, πότε στὰ ὄρη, πότε κρυμμένη σὲ χῶρες καὶ σὲ χωριά, καὶ πότε τραβηγμένη στὰ Ἐρτάνησα ἢ στὴ Ρούμελη Ἄλλοτες πάλε τοὺς ἀνταμώνουμε στάρχοντικὰ τῶν Προεστῶνε ὡς εἶδος Σωματοφύλακες

Κάθε ἁρματωλίκι εἶχε, καθὼς γνωρίζουμε, καὶ τὸν *Καπετάνιο* του, κι ὁ Καπετάνιος τὸ *Πρωτοπαλήκαρό* του. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ὀνομαζόνταν *Παληκάρια*. Εἴτανε δύσκολα τοῦ Καπετάνιου τὰ χρέη. Ἔπρεπε νὰ τἄχῃ καλὰ καὶ μὲ Τούρκους καὶ μὲ Χριστιανούς. Ἕνα εἶδος διπλωματικὴ λοιπὸν εἴτανε ἀναπόφευγη τότες, καὶ παράδειγμα τἀκόλουθο Τραγούδι τοῦ Στουρνάρη (1710).

Βουνά μου ἀπ' τ' Ἀσπροπόταμο, μὲ τὰ πολλὰ
[τὰ χιόνια
Τὰ χιόνια μὴν τὰ λυώσετε ὥσπου νἀρθοῦν καὶ τἄλλα,
Τί 'ναι ὁ Στουρνάρης ἄρρωστος βαριὰ γιὰ νὰ πεθάνῃ,
Κοὶ τοὺς γιατροὺς ἐκάλεσε νὰ τὸν ἀποφασίσουν,
Κι ἀπὸ τὰ παληκάρια του ἐκάλεσε τὸν πρῶτο.
«Ἔλα, Φοντίλη, ἀδερφέ, καὶ πρωτοπαληκάρι,
Ἔλα κάθου στὰ γόνατα, ἔλα κάθου σιμά μου.
Σ' ἀφίνω διάτα τὸ παιδί, τὸ μικροχαδεμένο,
Τί 'ναι μικρὸ κι ἀνήξερο, κι ἄρματα δὲ γνωρίζει.
Νὰ μ' ἔχῃς ἔννοια τὰ χωριὰ καὶ τὸ καπενταλίκι,
Οἱ γέροι θέλουν χάδεμα, κ' οἱ ἀγάδες θέλουν ἄσπρα
Κι ὁ καπετάνιος δόκιμος γιὰ νὰ τοὺς κυβερνήσῃ.

Μᾶς δειχνει αὐτὸ τὸ Τραγούδι καὶ ἀκάτι ἄλλο. Πῶς τὰ Καπετανᾶτα εἴτανε πολλὲς φορὲς κληρονομικά. Κ' ἔχουμε κάμποσα ἱστορικὰ παραδείγματα. Λόγου χάρη, τοὺς Μπουκοβαλέους, τοὺς Τσαρέους, κι ἄλλους.

Ὡς τόσο μήτε ὅλοι οἱ Κλέφτες συθηκολογήσανε μὲ τοὺς Τούρκους, μήτε ὅλοι οἱ Ἁρματωλοὶ μείνανε πιστοὶ στὴν Ὀθωμανικὴ τὴν Κυβέρνηση. Βρίσκουμε Ἁρματωλοὺς ποῦ ὄχι μονάχα σμίγανε μ' ἐπαναστατικὰ κινήματα, παρὰ καὶ μόνοι τους βγαίνανε πόλεμο μὲ τοὺς Τούρκους. Κάποτες ἡ Τουρκιὰ τοὺς ἔπιανε καὶ τοὺς περιμάζευε, ἢ καὶ τοὺς ξεπάστρευε κιόλας. Πολλὲς φορὲς ὅμως οἱ Ἁρματωλοὶ ξανασηκώνανε κεφάλι καὶ ἀναγκάζανε τὴν Κυβέρνηση νὰ τοὺς ἀναγνωρίσῃ πάλε, κι ὁρίστε παράδειγμα.

Κάτου στοῦ Βάλτου τὰ χωριὰ
Ξερόμερο καὶ στ' Ἄγραφα,
Καὶ στὰ πέντε βιλαέτια,
Βάλτε μπρέ, νὰ πιοῦμε ἀδέρφια !